

Пролог Позорја**ЧЕТВРТАК, 24. мај****Пролог Стеријиног позорја****19.00** часова / Сценска лабораторија „Борислав Гвојић“, Факултет техничких наука, Трг Доситеја Обрадовића 6, Нови Сад**Преображају**

Разговор са Метом Хочевар, архитекткињом и сценографкињом (Словенија)

Организатор: Факултет техничких наука Нови Сад

Данас на Позорју**СУБОТА, 26. мај****20.00** часова / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“**Свечано отварање Фестивала****Беседа: Небојша Брадић**

Такмичарска селекција

Петар Михајловић**ШВАЈЦАРСКА****Народно позориште Републике Српске Бања Лука**

(Република Српска, Босна и Херцеговина)

Режија: МИЛАН НЕШКОВИЋ**Драматургија: МАЈА ТОДОРОВИЋ****Сценографија: ДРАГАНА ПУРКОВИЋ МАЦАН****Костимографија: ИВАНА ЈОВАНОВИЋ****Ауторска музика и видео пројекција: ПЕТАР БИЛБИЈА****Лектори: МИЛОРАД ТЕЛЕБАК, НАТАША КЕЦМАН****Улоге**Мушкарац: **ЖЕЉКО ЕРКИЋ**Жена: **СЛАЂАНА ЗРНИЋ**Старац: **ДРАГОСЛАВ МЕДОЈЕВИЋ**Младић: **ДАНИЛО КЕРКЕЗ**Дјевојка: **БЕЛИНДА БОЖИЧКОВИЋ**Судија: **ГОРАН ЈОКИЋ**Осуђеник: **ЖЕЉКО МИТРОВИЋ**Пијанац 1: **БОРИС ШАВИЈА**Пијанац 2: **ЗЛАТАН ВИДОВИЋ**Комшиница: **МИЉКА БРЂАНИН***Представа траје 1 сат и 40 минута, без паузе*

Беседа на отварању 63. Стеријиног позорја НЕБОЈША БРАДИЋ, редитељ

Позив да вам се обратим на отварању 63. Стеријиног позорја примио сам као посебну част коју овај фестивал даје позоришним професионалцима и практичарима који су својим талентом и способностима стварали лик данашњег српског позоришта. Прошло је четири деценије од мог првог учешћа на Позорју и овог празничког дана са вама желим да поделим неколико мисли о позоришном животу.

Приликом једног боравка на Бродвеју, са власником бродвејских позоришта разговарао сам о будућности мјузикла. Док сам износио своја искуства и најављивао рад на представи *Буђење њролећа*, он је говорио о плановима за пласман мјузикла у Кину. Током састанка стално је користио израз „индустрија“. Ја сам инсистирао на термину „позориште“.

За мог саговорника било је важно да ли ће турнеја мјузикла *42. улица* у Кини бити профитабилна, односно да тамо постоји публика која ће плаћати економску цену улазнице, као што то чини на Бродвеју и Вест Енду. За мене је позориште одувек нудило могућности остваривања међуљудских веза, ангажовања емоција, стварања потенцијала за учење и истраживање оних вредности без којих људи не могу живети заједно. Пукотину која се појавила између света капитала и света културе нисмо превазишли до краја нашег дугог разговора.

Овај разговор водио сам пре десет година, али доцније сам га настављао у облику монолога. Суочен са непријатношћу судара са изазовом тржишта, трудио сам се да се супротставим „појефтињењу“ позоришног искуства које нуди комерцијални театар. Међутим, временом сам увиђао колико је „индустрија“ ушла у сваку пукотину друштва, тако да је разлика између „позоришта“ и „индустрије“ постала све неизвеснија. Амбиције које је заступао мој бродвејски саговорник успешно су колонизовале машту и уживање публике у Кини, па и код нас.

„Индустрија“ је успела да створи другачије гледалачке потребе и навике. Позориште је изгубило чедност, за многе је изгубило и важност. Питао сам се да ли, у свету „индустрије“, постоје решења за бројне недаће позоришне уметности или је позоришту једино преостало да се бави позадинском акцијом против „лењих и неинтелигентних маса“, како их је Фројд назвао у свом делу *Будућности једне илузије*.

Некада је комерцијално позориште било строго одвојено од институционалног позоришта. Та граница је временом постала мање оштра и омогућила је обострани утицај. Такав утицај констатује Драган Клаић у књизи *Почетци изнова*, али наводи да су узлет комерцијалног позоришта и његов растући професионализам донели значајне резултате за некомерцијалну сцену.

Без обзира на то што се у обезбеђивању забаве ослања на потрошњу, тржишне трендове и економске параметре, „индустрији“ је потребно јако институционално позориште, јер оно је његова истраживачка и развојна лабораторија. „Индустрија“ не би могла да остварује профит без изврсности, талента, естетских иновација и свих оних професија које се развијају и негују у институционалном позоришту.

Један од начина на који капитализам намерава да асимилује нешто што је некада било његова супротност, јесте однос „индустрије“ према „позоришту“. Међутим, уметност позоришта је вечна. Уметност позоришних стваралаца је пролазна. Бранко Гавела, један од најзначајнијих редитеља који су деловали у нашим просторима, рекао је 1956. године, после доделе првих Стеријиних награда: „Свестан сам да су неки награђени због онога што су били, неки због онога што су данас, неки због онога што ће сутра бити!“

Била је то велика мудрост једног искусног позоришног радника и великог уметника. Позориште, иако пати од бројних слабости, пружа могућност да у њему профитирамо од најфинијег људског искуства прошлости и најбољег у креативности данашњице. Задатак Стеријиног позорја био је и остао исти: да открива оно што је било значајно јуче – оно што је значајно данас – и оно што ће бити значајно сутра.

Извештај селектора

Такмичарска селекција

ШВАЈЦАРСКА, писац Петар Михајловић, режија Милан Нешковић, Народно позориште Републике Српске Бања Лука (Република Српска, БиХ)

Швајцарска, необична свакодневица групе малих људи с великим жељама и страстима које су и веће и мање од живота, црнотуморно се одиграва пред нама, једнако збуњенима у потрази за решењем које ће бити близу истине и правде, као у земљи из бајке, како се доживљава та алпска република. Назив представе алудира, у очима становника Балкана, на утопијску одредницу у којој је све боље и другачије, угодно, мирно и богато. Деперсонализовани ликови ове драме Петра Михајловића суочавају се са последицама властитих хтења, а интелигентно решење редитеља Милана Нешковића настојало је да се сцене драме одвијају симултано, колико год је могуће, помоћу оригиналне сценографије.

Бошко Милин

Екс либрис

Кафана. Пијанац 2 ђоџџе ѓуџџај љива ља ѓа исџџуне. То љонови неколико љуџа. Девојка је на коленима и чеџком риба љог.

ПИЈАНАЦ 2: Не вреди... Више нема исти укус. Ко да пијем крв...

ДЕВОЈКА: Шта? У Швајцарској људи не крваре?

ПИЈАНАЦ 2: Крваре, крваре, само кад дају крв у болници, не по кафанама... Угоститељство је код њих на високом нивоу.

Пијанац 2 накрене јоџ једном, али оџџџ исџџуне.

ПИЈАНАЦ 2: Пих, не вреди... Видиш, код њих је све на високом нивоу. Птичице певају, туристи не псују, краве и мрмоти праве чоколаде, а теби би могли да нађемо посао у било ком ресторану... Знаш, код њих се кафане зову ресторани. Све је на високом нивоу...

ДЕВОЈКА: Какво им је позориште?

ПИЈАНАЦ 2: Их... Велико! Какво би било? Слушај... Ја не знам да пишем песме... Не знам ни да глумим... Шта сад, не знам ни да читам како треба, ал сам, бре, човек и знам да волим! Имам и ту пензију и знам нешто немачки и ако кренеш са мном ја ћу све да радим како ти 'оћеш!

(Петар Михајловић, *Швајцарска*)

Писац

**Петар
Михајловић**

Рођен 1979. у Крагујевцу. Студирао је медицину, уписао се на трећу годину Правног факултета, а онда дипломирао драматургију на ФДУ у Београду.

За текст драме *Само не у Швајцарску* добио је награду „Слободан Селенић“, а за драму *Радничка хроника* Народног позоришта Стеријиног позорја за оригинални домаћи драмски текст.

По његовим текстовима изведено је неколико представа, радио драма и радио минијатура. Сценариста је више дугометражних играних филмова у настајању и неколико популарних ТВ серија. Издао је збирку кратких прича *Серијски самоубица* и роман *Нишџа*. Стално је запослен у Југословенској кинотеци.

Представа *Радничка хроника* Народног позоришта Републике Српске освојила је бројне награде и признања на домаћим и иностраним гостовањима и фестивалима.

Редитељ

**Милан
Нешковић**

Рођен је 1985. у Ваљевоу. Завршио је позоришну режију на Факултету драмских уметности Београд, у класи професора Николе Јевтића и Алисе Стојановић. Његове представе учествовале су на фестивалима у региону и иностранству и освојиле педесет и више награда. Добитник је бијеналне награде „Љубомир Муци Драшкић“ (2015), која се додељује најбољем редитељу у београдским позориштима по оцени колега глумца, што овом признању даје посебан значај.

Поред позоришта, бави се и педагошким радом. Најмлађи је предавач глуме на Академији уметности у Београду. Ово му је прва режија у Народном позоришту Републике Српске. На 62. Стеријином позорју (2017) у Такмичарској селекцији дебитовао је са две режије: *Маестро* (Народно позориште Сомбор) и *Ружа, увела* (Позориште „Бора Станковић“ Врање), а и ове године гледаћемо две његове режије – *Швајцарска* Петра Михајловића и *Ожалошћена њородица* Бранислава Нушића у извођењу Театра „Фјодор Волков“ Јарослав (Руска Федерација).

Драматуршка белешка

Драма *Швајцарска* је занимљива на неколико нивоа као „задатак“ за драматурга. Писац драме, Петар Михајловић, једном приликом рекао ми је да је драма настала тако што је пратио књигу Слободана Селенића *Драмски њравци XX века*, поигравајући се различитим правцима. Сви ти правци имају своје специфичности и врло је занимљиво при читању откривати која сцена „припада“ ком правцу. Али у тој занимљивости лежи и својеврстан изазов – за разлику од драме која је писана реч на папиру, представа мора да има јединствен стил. Друга занимљивост су сама прича и структура – читајући полако откривамо како су јунаци ове драме међусобно повезани и како су њихови животи испреплетени. Оно што би могло да се изведе као заједнички именилац и што даје јединство овој драми, управо су судбине и животне приче јунака. За све њих могли бисмо да кажемо да „пате“ од истих проблема: отуђење и изгубљеност или неснађеност у свету који

их окружује. Сви су „заглављени“ у својим животима и делује као да је тај живот нешто што их је снашло, а не нешто што су свесно бирали и градили. Они се батргају, свако на свој начин да дају смисао тим својим судбинама, али то их углавном води у погрешне изборе и још више их запетљава у мрежу свакодневице. Назив драме *Швајцарска* сугерише идеју да је тамо, негде, неки свет у ком је живот бољи и лепши. То отвара можда најважније питање које ова драма поставља: Да ли је за срећу важно где смо, или ко смо и

с ким смо? Ово питање данас је веома актуелно, готово на нашим просторима: да ли отићи у тај „бољи“ свет? Да ли је он заиста бољи и у ком смислу? Сведоци смо времена у ком се често говори о „одливу мозга“

и у ком млади све чешће имају циљ да што пре побегну одавде. Неки то и ураде, неки изнова и изнова траже оправдање или разлог да остану, ма колико их околности демантовале, неки су свесни да немају куда да оду или не знају како то да ураде, а неки су просто пронашли срећу ту где јесу, док су неки пак схватили да је срећа нешто што зависи од нас самих и да „кофер проблема“ неминовно носимо са собом. Простор и време свакако су битне одреднице које утичу на нас и наше животе, те је одатле потекла идеја да музика и видео-материјали, који се пројектују у представи, стварају додатан слој значења и да на одређени начин „боје“ оно што видимо у сцени. Музика припада неком другом прошлом времену, које, као што и Швајцарска делује јунацима као „лепши свет“, нама данас може да делује као неко лепше време. Она ствара утисак неке срећне и лагодне атмосфере, и сама за себе прича причу у којој су љубав и емоције веома важне, а јунаци ове драме су на те емоције прилично заборавили. С друге стране, документарни видео-материјал на неки начин је слика и прилика света у којем живимо и ми и јунаци ове драме. Они су као прозор у свет и шта се дешава изван та „четири зида“ у која су се ови ликови увукли и из којих никако да се помакну. Та одредница „четири зида“ односно кутије представља још један важан „лајтмотив“ ове представе. Плашећи се света који нас окружује, својих емоција и показивања тих емоција, често се сами затварамо у своје „кутије“ или пакујемо своје емоције и страхове у њих покушавајући да их тако лакше носимо кроз живот. Живот у тој кутији свакако делује сигурније, осећамо се заштићеније... Али да ли нам то стварно олакшава живот или нам само олакшава да преживимо живот? Не постоји тачан и нетачан одговор ни на једно од ових питања, нити позориште треба да даје одговоре, већ управо да поставља питања и наведе нас да се преиспитујемо. Чини ми се и надам се да ова представа управо то и чини.

Маја Тодоровић

Из медија

Рађену по тексту аутора Петра Михајловића (првобитни назив *Само не у Швајцарску*), режисер Милан Нешковић доноси бањалучкој публици представу која говори о савременом менталитету и која уједно представља његов први ангажман у НП РС.

Креативно сценско рјешење, употпуњено мутлиме-дијалним садржајем, доноси пет паралелних прича, које се напослијетку стапају у једну. Кроз дјетињство, брак, развод, некоректност, нетолеранцију, заосталост, породицу, затвор, кафану, стан, кутију итд. аутор води публику до питања „докле ће нам фалити то мало за срећу?”.

Назив *Швајцарска* претпоставља идеју да негдје постоји свијет у ком је све боље и љепше. Идеал Швајцарске, појам најуређенијег система, савршене хармоније, уљудне цивилизације, свега онога што ми нисмо, отвара проблематику преиспитивања сопствених идеала.

Доминантни утисак који прати представу јесте њен универзализам, изражен кроз наш менталитет, почетак нашег краја.

Сандра Ђурлић (*etrafika*, 18. 5. 2017)

Назив представе *Швајцарска* на балканским просторима алудира на утопију која подразумијева лагодан живот, успјех, мир и богатство. Идеја да снагом жеље можемо постати Швајцарска, изразито је проблематична и апсурдна. Управо тај апсурд један је од ресурса које експлоатише ова представа.

Ликови у представи су деперсонализовани, не чујемо њихова имена и представљају типичне ликове мушкарца, жене, старца, дјевојке, судије...

Текст Петра Михајловића садржи 18 сцена које су релативно кратке. Да би, усљед недостатка ритма, избјегао замор код публике, редитељ Милан Нешковић одлучио се за сценско рјешење које омогућава да паралелно пратимо развој односа између ликова унутар различитих сцена.

(*РТПС*, 18. 5. 2017)

Интервју

Др Мики Радоњић,
директор
Стеријиног позорја

Од свакодневице до метафоричко-алегоријског бега од баналне стварности

„Након десет година и бројних критика из редова стручне позоришне јавности да је Позорје изгубило свој идентитет, вратили смо се изворним принципима. Где је ту политика? Неспорно је да домаћег позоришта нема без домаћег аутора. И ту је крај свим спекулацијама и теоријама завере”, каже Радоњић.

С каквим осећањима и мислима гледаш на йроццлогодишње Позорје? Да ли је йо ццйо се десило на било који начин корисйило Позорју или је само демаскирало сву немоћ наше инйтелекйуалне јавностйи? Шйа је Позорје урадило у сисйемском смислу да се йакове сййуације убудуће не йонове? На колико йодина се сада бира селекйор – у једном од йвојих недавних инйтервјуа усйврдио си да је важан селекйорски конйинуййей.

● Прошлогодишње Позорје означило је повратак на првобитну концепцију – фестивал домаћег драмског аутора. Тадашња селекција, не зато што сам је ја урадио, већ стога што је то чињеница, показала је реалну слику наше савремене драматургије и позоришне уметности уопште. Интересовање најшире и стручне театарске јавности за све програмске садржаје 62. Стеријиног позорја показало је да је Позорје и даље најважнији домаћи позоришни фестивал. О одлуци жирија све је речено и нема потребе да се враћамо на то. Свакако да одлука жирија није донела ништа добро, ни Стеријиним позорју, нити учесницима. Тако нешто више неће бити могуће јер смо то дефинисали и променама у Правилнику о раду жирија. Када је реч о селектору, он се бира на годину дана, у складу с Правилником о фестивалу.

Које йредсйаве си видео из овогодишње селекције? Не йтражим да коменйаришеш селекцију, инйтересује ме

Њвој уџисак о џисцима чија ћемо дела ѓледаџи. Ко су џи младе ѓенераџије, да ли се мноѓо разликују од нас, јесу ли храбрије, какви су њихови ѓроблеми, имају ли додирних џачака са нама? Иде ли њихово џисање у дисџоџију или само добро ѓовори о срџској дисџоџију?

• Већ дужи низ година трудим се да пратим продукџију позоришних кућа у целом региону, тако да сам погледао већину остварења која су конкурисала за овогодишње Позорје. Занимљиво је и вредно хвале опредељење појединих театара да на своје сцене поставе комаде млађих и недовољно афирмисаних савремених српских драматурга који ће, надам се, кроз неколико година потврдити свој несумњиви таленат и додатно оснажити ионако респектабилно и, у европским оквирима, релевантно српско драмско писмо. Ти аутори баве се најразличитијим темама, њихове драме су особене и интригантне поетички, жанровско-стилски и идејно. Неки од њих дубоко су уроњени у свет свакодневице, друштвено-историјски контекст у коме сви заједно егзистирамо, док се други не либе да своје стваралаштво метафоричко-алегоријским поступцима одвајају од, понекад, баналне стварности.

Осим койродуџенџскоѓ „Јами дисџриџија“, да ли је у џвој осећај да се ове ѓодине у џозоришној Војводини није десило ниџија вредно селекџорске џажње?

• Свака селекџија, ма колико би требало да буде што објективнија слика једне позоришне сезоне, на крају ипак доноси субјективну процену онога ко у датом моменту обавља посао селектора. Извесно је да, ако би се ангажовало десетак стручњака или драмских уметника да изаберу девет најбољих представа по делима домаћих аутора, сваки од тих избора би се мањевише разликовао. Проценити шта је у позоришној уметности најрелевантније и у естетском смислу неприкосновено, није нимало једноставно. Када бисмо сви размишљали на исти начин, онда се ни селекџије, али ни одлуке жирија на многобројним фестивалима не би разликовале.

Шџи мислиџ џија се десило са џозоришним Беоѓрадом ѓроџекле сезоне?

• Сматрам да је и у овој сезони у неколико позоришта у Србији, бар петнаестак представа заслужило да се нађе на 63. Стеријном позорју. Селектор је тај који мора да подвуче црту испод оних девет које је одабрао. То не значи да вероватно још толико остварења немају озбиљне уметничке домете, али не могу сва да се нађу на Позорју. У београдским позориштима сам током протеклих годину дана одгледао пет-шест одличних представа, што потврђује изузетну креативну енергију.

Ко је бирао ѓредсџаве за 'Круѓове'? На основу коѓ криџеријума су одабране за овај фестивал? Да ли је идеја 'Круѓова' да се у њима види најбоље из ех ЈУ?

• Селектор Стеријиног позорја бира представе за такмичарску селекџију и за међународни програм 'Кру-

гови'. Када смо се прошле године вратили првобитном концепту, идеја је била да и у 'Круговима' имамо остварења рађена по делима аутора из земаља из којих те представе долазе. Чињеница је да публика Стеријиног позорја више воли да погледа представе из Љубљане, Загреба, Сарајева, Подгорице, Скопља, него, рецимо, из Брисела, Прага или Беча.

Позорје је и данас ѓресџижна џозоришна џачка, долазак на овај фестивал значи сваком џозориџију, како малом, у унуџраџњосџи, џако и националном, сви су џужни када се не нађу у селекџији... Шџи Позорје, учешће на Позорју, данас ѓаранџује неком сџварациу?

• Сваком драмском уметнику сусрет са публиком јесте драгоцен. Ако се то дешава на престижном фестивалу као што је Стеријино позорје, с несумњивом традиџијом и изузетним значајем, па се уз све то конкурише за најпрестижнију позоришну награду на овим просторима, сигурно је да су емоџије нарочите. Играње на Стеријиним позорју јесте конкретно признање и јасан показатељ успеха.

Увек је занимљиво чуџи која је ѓредсџава најскуџља, која је најзахџевнија, коју никако не џреба ѓроџу-сџиџи...

• *Ожалоџћена ѓородиџа* у режији Милана Нешковића, која долази из позоришта „Фјодор Волков“ у Јарославу, једног од најбољих руских позоришта, најзахтевија је у техничком и финансијском смислу. Увек истичем да, онај ко је у могућности, погледа све представе.

Позорје је оџеџ џосџало фестивал џексџова домаћих ауџора и ѓресџало да буде фестивал националне драме и џозориџија. Неки џо смаџрају џолиџичком одлуком. Да ли је? Или је џо ипак џодсџрек драмском сџваралашџиву у нас и ѓрофилисање једноѓ фестивала у конџексџу осџалих, уѓлавном недовољно ѓрофилисаних фестивала који сада већ озбиљно личе једни на друѓе, фестивала који се враћа својим коренима?

• Заиста не разумем како то може да буде политичка одлука? Стеријино позорје основано је 1956. са задатком да промовише и афирмише домаћу драмску књижевност и позоришну уметност у тадашњој земљи. Тако је функционисало до 2006, када смо, у жељи да повећамо конкуренџију, омогућили да се за Стеријине награде боре сви драмски уметници, без обзира да ли је реч о представама насталим по комадима наших или иностраних писаца. Након десет година и бројних критика из редова стручне позоришне јавности да је Позорје изгубило свој идентитет, вратили смо се изворним принципима. Где је ту политика? Неспорно је да домаћег позоришта нема без домаћег аутора. И ту је крај свим спекулацијама и теоријама завере.

Ко ће све доћи у Нови Сад од 26. маја до 3. јуна?

• Уз неколико стотина учесника и гостију из Љубљане, Загреба, Бања Луке, Бијељине, Осијека, Москве, Јаро-

слава, Београда, Новог Сада, Шапца, Ужица, Ниша, Врања, Косовске Митровице, биће ту тридесетак критичара и театролога из целог света који учествују на 16. међународном симпозијуму, директора и уметничких руководилаца бројних фестивала и театарских кућа из региона. Нови Сад ће од 26. маја до 3. јуна бити позоришна престоница овог дела Европе.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

Мр Бошко Милин,
селектор 63. Стеријиног
позорја

Уважити одважне, где год да су

„Наши млади ствараоци немају шта да изгубе пошто је за њих изгубљено малтене све што се могло изгубити. Њихово појављивање на фестивалу, чије је главно оружје реч – драмска реч – јесте прилика да стекну нешто што су претходне генерације имале као дато с неба – веру у могући успех и сигурност“, каже селектор.

Увек је занимљиво чући којим путем је кренуо селектор, од неке премисе, или је оно што је видео „контекстуализовало премису“? Када си почео да гледаш предсјаве, од којих тренутка си знао да ће то бити Позорје нових драмских писаца? Када се изјаснило да ће то бити Позорје праизведби?

● Сазнање о томе шта ће се показати као коначан избор постало је очигледно тек када сам видео све што сам имао да видим у мандату који ограничавају датуми између 15. марта прошле и ове године. А да се те две године и та два Позорја у много чему разликују, није потребно објашњавати, није ни пресудно, ни пријатно на то подсећати. Дакле, од септембра прошле године, када сам прихватио указану част, до датума када је требало представити селекцију, путовао сам, читао и процењивао, као што сваки селектор и мора да ради. Не мојом вољом, а ни с неким жалом с моје стране, испоставило се да је већина позоришта у региону решила, из мени недовољно јасних разлога, да постави много више праизведби. И на томе им хвала.

Иако верујем да је селекторски суд ипак субјективно мишљење које треба коментарисати тек након што се види цела селекција, а то се чини ојет из со-

сјеноз, субјективноз угла, морам локалпатриотски – и то из два угла – да кажем да ли је могуће да у Војводини, сем копродукцијског „Јами дистрикција“, није било ништа вредно ижање и зашто си толико „заобишао“ Београд? Да ли су Београд и Војводина били више „зихерашки“ него храбри?

● И град Београд и Војводина јесу подручја с највећом концентрацијом живих, активних позоришта и средине у којима би позоришни живот, сходно финансијским могућностима и уметничким богатствима, требало да буја и показује у најбољем могућем виду. Тамо где се то могло најпре очекивати – у односу на те и такве потенцијале, није се остварило, већ је остало, како се чини, ограничено на удовољење властитим сујетама, а сујете су, нажалост, неизбежне када је уметност у питању. Али и креативност је неизбежна, па када се неко одважи да начини неочекиван корак у неизвесну будућност, као што су то учиниле позоришне управе спремне да својој публици понуде нешто другачије од играња на сигурно, проверено и познато, или како си то назвала, „зихерашки“, сматрао сам, и даље сматрам, да такав корак захтева и смелост селектора који ће уважити одважне. Што се локалпатриотизма тиче, и у свом првом мандату, пре 17 година, позвао сам само једну представу из Београда који је моја „патрија“, а сада, кад је у питању Војводина, осим Јами дистрикција, представа је било, али не за фестивал на којем је акценат на драмском тексту.

У више наврата рекао си да су позоришта ван центара била храбрија, претпостављам храбрија у смислу да дају шансу младима, мада, можда само нису била довољно финансијски способна да илалте већ ситуирана позоришна имена. Пуно се код нас прича о младима, да оглазе, немају шансу, а кад неко да шансу младима – онда ти исти сјављају низ ујиника на идеју, хоћећи да кажу да је боље остати код сјављуса кво величина, не таласати или је можда у илалтању сујета – сахранити туђу идеју, чак и ако је добра, јер није моја... Лезиво смо лицемерни...

● Не знам зашто су се позоришта ван центара лакше одлучила да ризикују. Реч је свакако о личним одлукама у чије механизме доношења ни ти, ни ја нисмо власни да улазимо. Можемо да останемо изненађени, у мом случају пријатно, јер све и да је – само – тежња на уштеди буџета довела до толико праизведби, без храбрости да се поверење пружи младим ауторима и сопственим снагама, без рада, воље, ентузијазма... уметничко дело не може да се оствари као уметничко.

Али и селектор има предрасуде... Збунила ме је твоја реченица из образложења селекције или из неког интервјуа да ниси очекивао да се у мањим срединама постављају комади које никад не би очекивао тамо... Зашто сјално ионижавамо иублику?

● Драги читаоци, публику не понижавамо ми, него они који сматрају да је шићарцијска и чекмецијска логика довољна да се остане на нивоу позитивне нуле и да то сматрамо за успех. Пуна сала јесте успех, али

са становишта менаџмента, а не из угла поетике позоришта. Извињавам се ако сам макар и несвесно подлегао таквим предрасудама и дозволио себи да се нека од реченица које сам изговорио може протумачити на начин недостојан публике која у своја локална позоришта долази да гледа локалне уметнике из љубави према позоришној уметности.

Чијајући неке младе (инострани) драмске њисце, гледајући неке нове филмове, чини се да они који сведоче о нашој стварности и предвиђају нашу будућност сликају је врло окрућним, дисциплничним бојама... Да ли се у њу слику уклајају и текстови њисаца чија ћемо дела гледати на овогодишњем Позорју? Које су нове вредности које ћемо видети? Помињао си страх и сажалење, ња ход њо мукама и жордо њосрјање... Дође човеку да узме књигу Џејн Остин

• Баш интересантно да си поменула Џејн Остин. *Гордост и њреграсуда* је књига коју мени најближа женска особа увек изнова чита у тренуцима кризе. Мислим да Џејн Остин увек добро дође, а разлог за то је што је за ових двеста година, од када је створила своја дела, до данас, препозната као важан аутор, односно ауторка, која је дала најверљивију слику света у којем је живела и стварала. На изванстан начин то исто мислим и о садашњим нашим младим ствараоцима. Они немају шта да изгубе, пошто је за њих изгубљено малтене све што се могло изгубити. Њихово појављивање на фестивалу, чије је главно оружје реч – драмска реч – јесте прилика да стекну нешто што су претходне генерације имале као дато с неба – веру у могући успех и сигурност. А два наслова које си поменула да су се појавила у мојим изјавама („Ход по мукама“ и „Гордо посртање“, прим нов.) илустровали су вишегодишњу ситуацију опстојавања позоришта код нас и спремност на пожртвовање само зато што, као што знамо, нада умире последња.

Да ли су ње њредстави ораз кризе – стјално се стврди да је у њозоришту криза, да је њродуција смањена, мада је, можда, њре веома збиљна криза људи и идеја – или њак неког новог богајстјива? Зашто се увек истиче криза, деценију раније на сва звона се жоворило о кризи драмског текста, ево, сада је нема, а нико не жовори о богајстјиву драмског текста...

• Ти који су говорили о кризи драмског текста нису се довољно потрудили да сазнају колико се и како ствара – нормално је да сада ћуте... До следеће прилике када им се укаже шанса да, из мени непознатих разлога, узимају себи за право да говоре о нечему крајње произвољно, без свести о лошим последицама када је реч о судбини драмског стваралаштва. А када говоримо о кризи – без ње позоришта нема, како каже теоретичар Арчер. Он мисли да је драмска криза за позориште важна колико и сукоб, а криза људи или идеја, коју ти помињеш, јесте нешто што обележава нашу позоришну стварност – али не чини је драмском, него трагикомичном.

Шта меираш њозориштима у Србији? Шта је основна жреца коју њраве а може се исјавити? Да ли је њо самоговољност, можда њредвидљивост?

• Позоришне куће у Србији су у неравноправном сукобу са културном политиком земље која није у стању да определи иоле довољну финансијску подршку установама културе. То значи да се не пружа довољна помоћ ни онима који у њима раде, ни онима за чије потребе те установе стварају уметност – за гледаоце. Верујем да би позитивне промене у том смислу дале снагу позоришним људима да дају већу шансу квалитету.

Који би комплимент љутио њозоришту? Да ли су њо љураво млади њисци? Ма, да ли њо значи да је њше њозориште сада више стјастељско нежо редитељско? Или је њјак и даље само дубоко њолиичко/њолиичканско?

• Највећи комплимент који могу да дам позоришту – и поред свих недаћа је живо, а из њега сваке вечери излази више паметних него што их је ушло. А како рекоше антички мудраци, онај који зна да је био преварен, паметнији је од онога који то не зна.

Бирао си и њредставе за 'Кружове'. Да ли је изабрано најбоље из ех ЈУ њродуције?

• Избор сам, наравно, направио у складу са оперативним и финансијским могућностима. Задовољан сам, јер верујем да то јесте најбоље што би могло да се појави у 'Круговима'.

Зашто медији не стјатизују њредстојећи фестивал кроз њнтервјуе са њисцима, глумцима, редитељима, већ коментаришу најисе на друштвеним мрежама?

• Одговор је једноставан – код нас нема довољно медија са квалификованим саговорницима за разговоре са уметницима, а на друштвеним мрежама може да се каже све и свашта, и то је њихова непоправљива мана. У медијима постоје, бар је тако некада било, главни и, напомињем, одговорни уредник, као и редакције културе. Сада тога више нема, него се пише о сцени. А овде бих могао да искористим део твојих претходних питања па да кажем да су медији подлегли предрасудама о људима који се интересују за сцену.

Шта мислиш да ће се десити у њозориштима до наредног фестивала. На који начин ће стјвој овогодишњи избор утицати на њраве њозоришта и који задатак ће стјавити њред њебе као селектора идуће жодине?

• Не ласкам себи да могу да утичем на управе позоришта. Надам се да ће се међу управницима позоришта наћи и они који деле моје ставове о драмским текстовима са довољно енергије да направе и неке другачије кораке него у овој сезони. Мој задатак биће да видим што више представа и да одаберем најбоље међу њима. Очекујем строжу конкуренцију већ афирмисаних имена и кућа које ће одлучити да продишу новим плућима и размахну се јачим крилима.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

Пролог 63. Позорја

Преображаји

Разговор са Метом Хочевар, архитекткињом и сценографкињом (Словенија)

Организатор: Факултет техничких наука Нови Сад

Овогодишње Позорје почело је пре званичног отварања фестивала: у Сценској лабораторији „Борислав Гвојић“ на Факултету техничких наука у Новом Саду, 24.

Фото: Иванино Давилано Ђукић

маја гостовала је једна од најзначајнијих сценографкиња бивше Југославије, архитекткиња Мета Хочевар. Разговор „Преображаји“ водио је архитекта и професор Радивоје Динуловић, један од уредника програма СЦЕНлаб_разговори, који је ове сезоне био посвећен проширеном пољу архитектуре. Тема која је отворила разговор је однос простора и приче, који је за Мету Хочевар замајац за осмишљавање сценографске идеје и који је потпуно другачији од принципа осмишљавања архитектонског простора, пре свега због односа између људи у простору. У драмском тексту односи између ликов су прецизирани, конфликти који покрећу драму су дефинисани, док је у архитектури конфликт међу корисницима, наравно, непожељан и драматургија простора има другачији карактер.

Други део разговора био је посвећен редитељском раду Мете Хочевар. Њено константно присуство на пробама (у процесу осмишљавања сценографије) чланови ансамбла тумачили су као исправан поглед на рад на представи као процесу сублимирања свих позоришних чинилаца: архитектуре, глуме, звука и текста, чиме је задобила оправдано поверење и прилику да режира. За режију *Leïe Vigie* 1989. добила је Ванредну Стеријину награду, као и четири Стеријине награде за сценографију (1979, 1980, 1983, 1984). Разговор је закључен погледом на данашње прилике за сценографски рад у позоришту, које су, према речима Мете Хочевар, увек биле карактерисане као кризне и тешке. Међутим, ограничења су за њу увек била подстицај за креативност, што се јасно види кроз употребу „непозоришних“, на пример грађевинских материјала, који су допринели јединственом карактеру њених сценографских решења и аутентичности представа у целини.

Стеријино позорје ове године „прошетаће“ и до Београда – Факултет техничких наука Нови Сад и београдска Галерија „Колектив“ организују изложбу *Просјорни Меџе Хочевар*, на којој ће бити изложени њени сценографски радови. Изложба ће бити отворена у галерији „Колектив“ (Карађорђева 53) у уторак, 29. маја, у 20 сати и трајаће до 16. јуна.

У склопу овогодишњег Стеријиног позорја посетиоци ће имати прилике да присуствују разговору о књизи *Сценски дизајн као уметност* теоретичарке сценског дизајна Татјане Дадић Динуловић. Поред ауторке, у разговору ће учествовати и Мета Хочевар, Ана Мартина Бакић и Ивана Кнез, архитекткиње и сценографкиње из студија *Дијапројектор* (Хрватска) и Милош Латиновић, писац и директор Битеф театра. Разговор ће се одржати у недељу, 27. маја, на Камерној сцени СНП-а с почетком у 12 сати. Истог дана, у 18 сати, у Централној галерији Шок задруге, биће отворена изложба сценографских радова *Просјорни механизми* Студија Дијапројектор. Изложбу ће отворити Миа Давид, архитекткиња, сценографкиња и кустоскиња.

Драгана ВИЛОТИЋ

Жири 63. Стеријиног позорја

Маја Мирковић
(председница)

Делује на пољу костимографије, визуелних уметности, теорије извођачких уметности и поезије. Сарађује са уметницима различитих стваралачких профила у земљи и иностранству. Ауторка костима за више од стотину позоришних представа у професионалним позориштима Србије и региона, Пољске, Скандинавије и Уједињеног Краљевства.

Дипломирала и завршила мастер Факултета примењених уметности у Београду, на одсеку Сценски костим, магистрирала на Групи за сценски дизајн Универзитета уметности у Београду. Чланица Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) и вишегодишња сарадница Часописа за теорију извођачких уметности „Теорија која хода“.

Вишеструка добитница награда за најбољу позоришну костимографију Фестивала „Јоаким Вујић“, двострука добитница Стеријине награде (костим – 2011: *Пазарни дан*, Атеље 212; 2015 – *Змајеубице*, ЈДП Београд и *Казимир и Каролина*, Атеље 212) и Националне награде Србије у области примењених уметности.

Тања Шљивар

Драмска списатељица, рођена у Бањој Луци (Република Српска, БиХ), 1988. Дипломирала и завршила мастер из драматургије на Факултету драмских уметности Београд, а у Гисену (Немачка) завршила мастер из примењених позоришних студија. Ауторка шест целовечерњих драма: *Пошто је њаштијеџа?*, *Гребање или Како се убила моја бака*, *Али ѓрад ме је штијио Ми смо они на које су нас родиџељи ујозоравали*, *Као и све слободне дјевојке*, *Режим љубави*. Дrame су јој објављене у позоришним часописима, различитим антологијама, изведене и јавно читане у професионалним позориштима у Босни и Херцеговини (Босанско народно позориште Зеница), Србији (Атеље 212), Хрватској, Пољској, Аустрији, Шпанији, Албанији и Немачкој (Deutsches Theater Berlin, Schauspielhaus Stuttgart). Пише и објављује кратке приче, радио драме, филмске сценарије и театролошке студије. За драмско писање освојила је неколико награда, међу којима Награда „Борислав Михајловић Михиз“ за укупно драмско стваралаштво (2011), Стеријину награду за текст савремене драме *Ми смо они на које су нас родиџељи ујозоравали* (2016), награду MESS market award за текст *Као и све слободне дјевојке* (2016). Номинована за Retzhofer Dramapreis у Аустрији. Дrame су јој преведене на десетак језика. Учествовала у књижевним резиденцијалним програмима у Грацу, Бечу и Приштини.

Бранислава Илић

Драматуршкиња и драмска списатељица, рођена 1970. у Нишу, где је завршила Средњу глумачку школу. Дипломирала драматургију на Факултету драмских уметности у Београду. Први глумачки и драматуршки ангажман остварила у Народном позоришту Ниш. Од 2008. до 2010. радила као драматург у Народном позоришту Београд.

Приче, драме и драматизације објављује у часописима и збиркама. Ојавила три књиге драма: *Театар ња-*

ланке; Бако, нећу да њосџанем чудовиџије; Бранислава Илић – Дrame/Plays. До сада је изведено: *Улица, штиај и канај* (ауторска представа), *Злочин и разџовори* (р. К. Младеновић), *Заџлављени* (р. Д. Михајловић), *Тело* (р. С. Бодрожа), *Бако, нећу да њосџанем чудовиџије* (р. П. Штрбац), *Не џрисџајем* (р. К. Крњајски).

Сарађује са редитељима и редитељкама различитих генерација у Народном позоришту, Атељеу 212, Српском народном позоришту и у десетак других позоришта. Представе на којима је сарађивала: О. Фрљић, *Зоран Ђинђић*; Б. М. Михиз/Е. Савин, *Дервиш и смрџ*; С. Басара, *Нова Сџрадија*; С. Шепард, *Луди ог љубави*; Д. Харовер, *Ножеви у кокошџкама*; Р. Шимелпфениг, *Живоџињско царсџиво*; И. Јовановић/Д. Петковић/М.Тодоровић, *Оџабрани и униџијени*; М. Шелић, *Заједно сами* и др.

Била је део драматуршког тима који је у Народном позоришту реализовао јавна читања савремене румунске и немачке драме, као и драма из региона (2008–2010).

Пише за децу и бави се едукацијом деце и младих кроз различите позоришне радионице.

Њена драма *Тело* награђена је на Конкурсу Стеријиног позорја за савремени драмски текст (2008); добитница Награде „Борислав Михајловић Михиз“ за драмско стваралаштво; годишње награде Народног позоришта Београд драматуршком тиму (С. Милановић, Б. Пелевић, Б. Илић) (2008); годишње награде Омладинског позоришта „Дадов“ за драматизацију романа Марка Шелића *Марчела Заједно сами* (2010).

Ксенија Крњајски

Редитељка. Рођена у Новом Саду, 1977. Позоришну режију дипломирала 2001. у Народном позоришту Београд, српском праизведбом драме *Полароиди* Марка Рејвенхила. Више година учествовала у пројекту НАДА, који се бавио унапређивањем и промоцијом савременог драмског текста. Чланица редакције часописа *Сцена* у периоду 2004–2008.

Савремене европске комаде режирала, између осталих, у Народном позоришту Београд, Звездара театру, Битеф театру... (*Живоџињско царсџиво* Р. Шимелпфенига, *Језички рулеџ* Д. Карвила, *Порџа Коклан* М. Кар, *Еџиџаф* Д. Делбјанко, *Под џлавим небом* Д. Елдриџа, *Све о женама* М. Гаврана)

Од домаћих савремених писаца режирала *Беоџрад-Берлин*, *Будиџе Лејџи на један дан* М. Пелевић, *Чеџирири мале жене* Љ. Каспар/С. Јованова, *Дриџа* Д. Ни-

колић Николић, као и омнибус *Сама је шражила*. Добитница Награде за најбољу режију на фестивалу позоришта за децу ФЕСТИЋ (2007) за *Лек од бресквиног лица* Малог позоришта „Душко Радовић“; Омнибус ојера Српског народног позоришта добила је награду публике на Армел фестивалу у Будимпешти (2016). Од 2013. је чланица жирија Награде „Борислав Михајловић Михиз“ која се сваке године додељује за писано драмско стваралаштво.

Новак Билбија

Глумац. Рођен 1950. у Руском Селу. Глумом се бави од 1968. Био је ангажован у Народном позоришту Кикинда, НП „Тоша Јовановић“ Зрењанин, Народном позоришту Бања Лука, а од 1985. је члан Српског народног позоришта. Током каријере одиграо је близу сто улога. Играо је и у бројним филмовима: *Пуџинове звезде* (1979), *Широко је лице* (1981), *Дивљи светица* (1989), *Секс, њаршијски нејријател, бр. 1* (1990), *Виолински кључ* (1990), *Вуковар, једна њрича* (1994), *Ликвидација* (1998), *Да није љубави, не би светица било* (2004), *Турнеја* (2008), *Јесен у мојој улици* (2009), *Одмирање* (2013), *Бранио сам Младу Босну* (2015), *На млечном њуџу* (2016), као и у телевизијским серијама: *Слом*, *Осма офанзива*, *Пуџинове звезде*, *Бриле*, *База на Дунаву*, *Quo Vadis?*, *Ђура Јакшић*, *Оглазак рајника*, *Повраћак маршала*, *Светозар Марковић*, *Вук Караџић*, *Балкан експрес 2*, *Специјална редакција*, *Алекса Шантић*, *Враћиће се роде*, *Бледи месец*, *Јесен сџиже*, *дуњо моја*, *Сва џа равница*, *Равна џора*, *Вере и завере*.

За глумачка остварења је вишеструко награђиван: Награда Удружења драмских уметника Србије (1980); Године награде СНП-а: Војин Југовић (*Бановић Сџрахиња*, 1991), Ставра (*Чудо у Шарџану*, 1993); две Стеријине награде: Ставра (*Чудо у Шарџану*, 1993), Дробац (*Пуџијуће џозоришће Шојаловић*, 1996); Награда Земун феста (1994); четири награде Сусрета војвођанских позоришта; Дневникова награда за улогу Новака Вучетића (*Камен за џод џлаву*) на Стеријином позорју, 1998; Награда за епизоду (*Бернардин, Мера за меру*) на IV југословенском позоришном фестивалу у Ужицу, 1999; Златна медаља „Јован Ђорђевић“, највеће признање Српског народног позоришта, додељено му је 28. марта 2008.

Округли столови критике

О представама изведеним у Такмичарској селекцији и у Међународном програму 'Кругови' разговараће се по дугогодишњој пракси – сутрадан након извођења представа. Сесије ће почињати у 11 и 12 сати. Водитељи Округлих столова су стари знанци у овом послу, др Ана Тасић, театролог, Београд и Игор Бурић, новинар и позоришни критичар новосадског листа *Дневник*.

Др Ана Тасић

Завршила је основне студије на Факултету драмских уметности у Београду 2002, Одсек за позоришну и радио продукцију. На истом факултету магистрала театрологију 2008. темом „Третман тела/телесности у новој бруталистичкој драми и позоришту“ и одбранила докторску дисертацију „Утицај и употреба електронских медија у постдрамском позоришту“, 2012. Била је селекторка бројних позоришних фестивала, националних и интернационалних, чланица многих позоришних жирија, модераторка и/или учесница низа интернационалних театролошких трибина, радионица, симпозијума и конференција. Писала је и пише критичке текстове о позоришту и филму за бројне медије, радила је у настави на Факултету драмских уметности у Београду, на предмету Историја светске драме и позоришта, стипендисткиња Министарства науке Републике Србије и истраживачица у научним пројектима Уметност и медији у функцији европских интеграција и Идентитет и сећање: транскултурални текстови драмских уметности и медија (Србија 1989–2015). Објавила је две књиге, театролошке студије, *Ојворене ране (Тело у необрушалистичкој драми и џозоришћу)* (Институт за позориште, филм, радио и телевизију, 2009) и *Дигићални двојници (Позоришће у екранском свету)* (Стеријино позорје, 2015).

Од јула 2005. је стална позоришна критичарка дневног листа *Полићика*. Добитница Стеријине награде за позоришну критику (2015). Добитница Награде „Нико Гароне“ за посебно ангажовање и посвећеност у области културе (2016).

Игор Бурић

Новинар и позоришни критичар новосадског дневног листа *Дневник*. Дипломирао на Одсеку за филозофију Филозофског факултета у Новом Саду. Још као студент писао и објављивао текстове о филозофији, теорији и критици културе, новим медијима, књижевности, музици, позоришту, филму, интердисциплинарним уметничким формама. Од 2003. пише и позоришну критику, чиме наставља велику традицију листа у којем се запослио 2002. Поред рада у *Дневнику*, пише чланке, интервјуе, критике као стални или повремени сарадник позоришних часописа *Сцена*, *Лудус*, *Позориште* и других писаних и интернет магазина (*Време*, *Арт маџазин*). Водио је разговоре у програмима Музеја савремене уметности Војводине, Фестивала професионалних позоришта Србије, Фестивала савременог позоришта Дезире (Позориште „Деже Костолањи“ Суботица), Стеријиног позорја и Битефа. председавао је жиријем Фестивала професионалних позоришта Војводине, Инфанта, жиријем Међународне асоцијације позоришних критичара/ИАСТ на Стеријином позорју у Новом Саду и на сарајевском МЕСС-у.

Са Владимиром Копицлом био је коселектор 54. Стеријиног позорја. Члан је председништва Удружења позоришних критичара и театролога Србије. За писање и друга професионална постигнућа је као „готово ексцесна појава међу младим новинарима у *Дневнику* и у културној рубрици“ добио једну од годишњих награда тог листа, 2004. године. Признање ван куће у којој ради добио је 2005, када му је припала трећа награда фондације „Конрад Аденауер“ Новосадске новинарске школе за најбоље младе новинаре.

На 59. Стеријином позорју (2014) добио је Стеријину награду за позоришну критику „Миодраг Кујунџић“.

Жири Округлог стола критике Стеријиног позорја

Од ове године награда Жирија Округлог стола критике носиће име „Дејан Пенчић Пољански“. Жири: Бојана Јанковић, Ивана Петровић, Спасоје Ж. Миловановић

Гости и учесници 63. Стеријиног позорја

Бошко Милин, професор ФДУ Београд, селектор 63. СП
Бранислава Илић, драматуршкиња, Београд, Жири 63. СП
Ксенија Крнајски, редитељка, Београд, Жири 63. СП
Тања Шљивар, драмска списатељица, Београд, Жири 63. СП
Маја Мирковић, костимографкиња, Београд, Жири 63. СП
Новак Билбија, глумац, Нови Сад, Жири 63. СП
Ана Тасић, позоришна критичарка, водитељка Округлог стола критике
Игор Бурић, новинар, позоришни критичар, Нови Сад, водитељ Округлог стола критике
Бојана Јанковић, уметница, критичарка, Лондон, Велика Британија, Жири Округлог стола критике
Ивана Петровић, новинарка, позоришна критичарка РТВ, Жири Округлог стола критике
Спасоје Ж. Миловановић, драматург, Крушевац, Жири Округлог стола критике
Петар Михајловић, драмски писац, Београд
Милена Богавац, списатељица, драматуршкиња, Београд
Огњен Обрадовић, драмски писац, теоретичар, Београд
Александар Југовић, драмски писац, Београд
Тијана Грумић, драмска списатељица, Нови Сад
Мина Ђирић, драмска списатељица, Београд
Галина Максимовић, драмска списатељица, Београд
Неда Гојковић, драмска списатељица, Београд
Маша Радић, драмска списатељица, Београд
Стеван Вранеш, драмски писац, Београд
Зоран Пешић – Сигма, драмски писац, Ниш
Душан Јовановић, драмски писац, Љубљана, Словенија
Божидар Кнежевић, драмски писац, сценариста, Нови Сад
Милан Нешковић, редитељ, Београд
Кокан Младеновић, редитељ, Београд
Стеван Бодрожа, редитељ, Београд
Наташа Радуловић, редитељка, Београд
Бобан Скерлић, редитељ, Београд
Југ Ђорђевић, редитељ, Београд
Ђурђа Тешић, редитељка, Београд
Јануш Кица, редитељ, Загреб, Хрватска
Милош Лолић, редитељ, Београд
Золтан Пушкаш, редитељ, Нови Сад
Небојша Брадић, редитељ, Београд
Иван Вуковић, редитељ, Београд
Снежана Тришић, редитељка, Београд
Јовица Павић, редитељ, Београд
Божидар Ђуровић, редитељ, Београд
Ана Ђурчин, композиторка, Ужице
Дарја Доминкуш, драматуршкиња, Љубљана, Словенија
Дара Чаленић, глумица, Београд
Андријана Виденовић, глумица, Београд
Тома Трифуновић, глумац, Јагодина
Милош Латиновић, директор Битеф театра, главни уредник „Сцене“
Зоран Стаматовић, директор НП Ужице (26–31. мај)
Жељко Јовановић, уметнички директор Позоришта на Теразијама, Београд
Владимир Лазић, редитељ, директор Позоришта лутака „Пинокио“, Београд

Немања Ранковић, редитељ, уметнички директор Народног позоришта Ужице

Зоран Карајић, глумац, директор фестивала Шабачко позоришно пролеће

Михајло Несторовић, директор НП Сомбор

Владимир Ђуричић, директор Позоришта „Зоран Радмиловић“ Зајечар

Желько Хубач, директор Дrame НП Београд

Светислав Гонцић, директор УК „Вук Караџић“ Београд

Бојан Јовановић, уметнички директор, Позориште „Бора Станковић“ Врање

Драгана Петровић, директорка, НП Ниш

Бранислав Неђић, директор Крушевачког позоришта

Ненад Новаковић, управник НП Републике Српске Бања Лука, РС, БиХ

Александар Стојковић, глумац, уметнички директор, НП Републике Српске Бања Лука, РС, БиХ

Дане Малешевић, министар културе Републике Српске, РС, БиХ

Младен Иванић, члан Председништва БиХ, Сарајево, БиХ

Дубравка Вргоч, управница, Хрватско народно казалиште Загреб, Хрватска

Ивица Буљан, редитељ, директор Дrame ХНК Загреб, Хрватска

Сњежана Абрамовић Милковић, директорка ЗКМ Загреб, Хрватска

Петар Српчић, директор Местног гледалишча Птуј, Словенија

Мирјам Дрновшчек, директорка Прешерновог гледалишча, Крањ, Словенија

Игор Самобор, директор Дrame Словенског народног гледалишча Љубљана, Словенија

Нина Николић, редитељка, уметничка директорка МНТ Скопље, Македонија

Ванг Линг/Wang Ling, Кинески центар Међународног позоришног института, Пекинг, Кина

Ји Гуопинг/Ji Guoping, Кинески центар Међународног позоришног института, Пекинг, Кина

Петар Марјановић, театролог, Београд

Наташа Глишић, професорка, Академија умјетности Бања Лука, РС, БиХ

Владимир Петрић, теоретичар филма, редитељ, Београд

Александар Ђинђић, професор, Факултет уметности Приштина – Косовска Митровица

Велимир Бланић, професор, Академија умјетности Бања Лука, РС, БиХ

Галина Заљцман, професорка, ГИТИС Руска Федерација

Олга Јакушкина, професорка, ГИТИС Руска Федерација

Горан Јевтић, асистент, Академија уметности Београд

Оливера Викторовић Ђурашковић, професорка, Академија уметности Београд

Марина Миљивојевић Мађарев, професорка, Академија уметности Нови Сад

Александра Гловацки, новинарка, позоришна критичарка, Београд

Драгана Бошковић, позоришна критичарка, Београд

Ненад Јелесијевић, позоришни критичар, истраживач, Љубљана, Словенија

Мишка Кнежевић, новинарка, Београд

Татјана Њежић, новинарка, Београд

Оливера Милошевић, новинарка, Београд

Учесници 16. међународног симпозијума позоришних критичара и театролога „Колектив на делу: испитивање колективитета у савременом театру“

Дијана Дамијан Мартин/Diana Damian Martin (Велика Британија)

Бојана Јанковић (Велика Британија)

Брајс Лис/Bryce Lease (Велика Британија)

Нојал Колајн/Noyale Colin (Велика Британија)

Елајза Ливиргант/Elyssa Livergant (Велика Британија)

Сајмон Халтон/Simon Holton (Велика Британија)

Мадхав Вазе/Madhav Vaze (Индија)

Серђо Ло Гато/Sergio Lo Gatto (Италија)

Ирина Антонова/Irina Antonova (Казахстан)

Биљана Димитрова, Биљана Митева и Ивана Нелковска (CollectiveVeternica, Македонија)

Ивана Јарчевска (Македонија)

Анете Тересе Петерсен/Anette Therese Pettersen (Норвешка)

Ненад Јелесијевић/Nenad Jelesijević (Словенија)

Томаж Крпич/Tomaž Krpič (Словенија)

Влатко Илић (Србија)

Ирена Ристић (Србија)

Иван Меденица (Србија)

Дражен Хорватић (Србија)

Ејлем Еждер/Eylem Ejder (Турска)

Наташа Говедић/Nataša Govedić (Хрватска)

Ивана Ивковић/Ivana Ivković (Хрватска)

Наташа Нелевић (Црна Гора)

Акредитовани

Билтен 63. Стеријиног позорја: Војислав Алимпић, Бојана Јањушевић, Милена Кулић, Снежана Милетић, Бранислава Опрановић, Николина Ђукановић, Силвија Чамбер. Фоторепортери: Марина Блашковић, Бранислав Лучић

Критичарска радионица „Сумњива лица“: Ивона Јањић, Борисав Матић, Марија Миловановић, Милица Петровић, Мина Станикић, Андреј Чањи

Политика: Борка Голубовић Требјешанин, Снежана Ковачевић

Компанија Новости: Јованка Симић, Здравко Грумић, Дарко Дозет (фоторепортер)

Дневник: Наташа Пејчић

Данас: Гордана Нонин (дописништво Нови Сад)

Блиц: Тања Њежић, Александар Латас, Роберт Гетел (фоторепортер)

Новосадски репортер: Зоран Сурла, Никола Кукин (фоторепортер)

Magyar Szo: Жужана Хорват, Чила Давид (фоторепортер)

Војвођански магазин: Живан Лазић, Драгутин Савић (фоторепортер)

Време: Теофил Панчић

Домети: Зоран Р. Поповић

Вршачка кула: Весна Кукић

Слободна Далмација: Небојша Димитријевић, Мирон Џуња (фоторепортер)

Независно друштво новинара: Душко Медић
Друштво новинара Војводине: Стефан Кецо
Удружење драмских писаца Србије: Снежана Кутрички, Милан Јелић (часопис „Драма“)
Часопис „Печат“: Рашко Јовановић
Часопис „Kultura“: Наташа Гвозденовић, Милица Вукадиновић
Лепота и здравље: Лидија Ђулибрк

РТВ Војводине: Сташа Јамушаков, Нада Зорић, Миљана Магловски, Ивана Петровић, Соња Митровић, Милица Вукмановић, Даниел Мандић, Слободан Мојак, Ненад Милошевић, Оливера Шешлија, Јелена Јокић, Сандра Вуксан
Новосадска ТВ: Ивана Вујић, Славенко Смиљанић
РТС (Културни дневник): Оливера Милошевић, Снежана Стаменковић Јојић
TV N1: Миодраг Совил

ЈМУ РТВ (Први програм радија): Александра Рајић, Татјана Новчић Матијевић
Радио 021: Гордана Михајловић, Слободан Крајновић (Портал 021)
Радио Београд, Корзо портал: Бојана Каравидић
Радио Београд 202: Мишка Кнежевић
Радио Београд 2: Радоман Кањевац
Радио AC fm: Тијана Николић
WDR Funkhaus Europa: Ивана Челебић
Deutsche Welle: Александра Грухоњић, Динко Грухоњић

Медија центар Војводине: Кристина Молнар
VOICE, Војвођански истраживачко-аналитички центар: Милош Катић
Autonomija.info: Недим Сејдиновић
Belgrade Edt Culture blog: Марко Радојичић
НС Хроника: Теодора Ж. Јанковић
Култур!Кокошка: Мина Станикић
Culturama, интернет портал: Ивана Малетин
Културни центар Луна: Бојан Самсон
„Хоћу у позориште“, часопис и портал: Недељка Боројевић
Портал „Vojvodjanske.rs“: Драгољуб Селаковић
Портал „Before after“: Немања Нешковић
Creative Group Sofia: Драган Табаковић
Фотографи: Александар Плачков, Срђан Дорошки

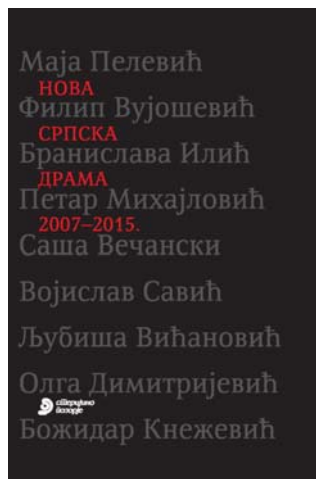
Гласање публике за најбољу представу

Публика ће и ове године имати прилику да изабере најбољу представу у програму 63. Стеријиног позорја тј. да гласа за представе које ће се извести у Такмичарској селекцији и у Међународном програму 'Кругови'. Гласаће се заокруживањем оцене од један до пет на гласачким листићима који ће се делити на улазу у салу. Пресечна оцена саопштаваће се на Округлом столу и у Билтену. Ансамблу представе са највишом оценом припашће уметнички предмет. Покровитељ награде је Стеријино позорје.

Нова издања Стеријиног позорја

НОВА СРПСКА ДРАМА, 2007–2015.

Приредио др Зоран Ђерић

У намери да додатно сти-мулише домаће драмско стваралаштво, истовремено указујући и на недо-вољно премијерних изво-ђења домаћих аутора, Стеријино позорје покренуло је 2007. конкурс за оригинални домаћи драм-ски текст. (...) Прошло је девет година. Пред нама је девет драма. Неке од њих су већ инсцениране, док се чека на инсценацију преосталих. Ипак, сматрали смо да им је ме-

сто под корицама једне књиге. Истовремено, да се види шта су домети из драматуршких опуса појединих аутора, а потом и пресек последње деценије у српској драматургији. Па чак и у том смислу, пред нама је ново. Отуда и назив *Нова српска драма*.

Није реч о антологији, јер су овде предочене драме које су једном већ биле изабране. При том, драме, а потом и ауторе, бирали су различити жирији. Ипак, у суштини ове књиге је избор, вишеструки. Најпре су ове драме изабране међу стотинама које су пристизале на конкурс. За девет година пристигло је готово хиљаду драма. Награђене драме су сваке године објављиване у часопису *Цена*. То је био, такође, још један избор. А сада смо одлучили да их објавимо заједно, у једном, репрезентативном издању, како оне то завређују.

Редослед аутора и драма је хронолошки. Од првонаграђене *Можда смо ми Мики Маус* Маје Пелевић, из 2007, до драме *Илустрирована енциклопедија не-стајања* Божидара Кнежевића, која је награђена 2015. године. Два аутора на награђена 2008, Филип Вујошевић за текст *Роналде, разуми ме* и Бранислава Илић за *Тело*. Петар Михајловић је победио 2009. драмом *Радничка хроника*. Саша Вечански је добио награду 2010. за *Рециклирани злочин*. Војислав Савић је за драму *Оглазак у красни* награђен је 2011. Конкурс није био расписиван 2012, да би 2013. победио Љубиша Вићановић и драма *Нечисте силе*. Победница за 2014. је Олга Димитријевић и драма *Како је добро видети те ојеш*.

Нећемо се овде упуштати у анализу награђених драма. Нећемо покретати ни проблеме нове драматургије. Препуштамо то онима који ову књигу буду држали у рукама.

Зоран Ђерић

**Сутра на Позорју
НЕДЕЉА, 27. мај**

10.00 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Јован Ђорђевић“

Сцена, маска, косџим, луџка

Отварање изложбе, уручење награда

Изложбу отвара **Горан Ибрајтер**

Организатор: Центар за ликовно образовање деце и омладине Војводине

11.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Швајцарска

12.00 часова / СНП, Камерна сцена

Оџворена џкола сценскоџ дизајна

Разговор о књизи Сценски дизајн као умејносџ Татјане Дадих Динуловић

Учесници: Мета Хочевар (архитекткиња и сценографкиња, Словенија), **Ивана Кнез, Ана Мартина Бакић** (архитекткиње и сценографкиње, Хрватска), **Милош Латиновић** (писац и новинар), **Татјана Дадих Динуловић** (теоретичарка сценског дизајна). Разговор води **Миа Давид** (архитекткиња)

Организатор: Факултет техничких наука Нови Сад

18.00 часова / Централна галерија *Шок задруге*, Змај Јовина, пасаж бр. 22

Просџорни механизми

Отварање изложбе сценографских радова групе *ДИАПРОЈЕКТОР* (Хрватска)

Изложбу отвара **Миа Давид**

Организатори: Факултет техничких наука и Мултимедијални центар „Лед арт“/Шок задруга, Нови Сад

19.00 часова / СНП, доњи фоаје Сцене „Јован Ђорђевић“

Вечера за зеца

Отварање изложбе слика Николе Џафа

Изложбу отвара **др Силвиа Дражић**

20.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“ (I део); Сцена „Јован Ђорђевић“ (II део)

Такмичарска селекција

ЦАРСТВО НЕБЕСКО – ЕПИКА БАЛКАНИКА

Режија: Јернеј Лоренци

Народно позориште и Битеф театар Београд

НАТАША: И ја сам сањала страхан сан... Сањала сам да се ведро небо проломило изнад Србије. Све звезде су побегле негде ка северу, само једна је остала, Даница, сва крвава. Па је и она побегла, побегла је ка југу. И онда се појавио месец, месец који је пао на земљу. Како је пао, тако се у крв претварао. Претварао се у ту реку крви, која је текла свуда по земљи. Били су само неки делићи, неки делићи месеца, који су текли и светлели у тим крвавим локвама, у тим страшним локвама крви. А град Крушевац, наш град, да, опасала је змија. Не – две, две змије су биле.

(Царсџво небеско – еџика балканика)

**Našoj zemlji su potrebni mladi
koji veruju u sebe.**

I banka koja veruje u njih.